Број 205. У Новом Саду, у петак 10. септембра 1904. Година XXXIX.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом, празником и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 4 кр. 40 нот.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

(Јутарњи лист.)

За огласе плаћа се по 12 нот. од сваке врсте ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, у Новом Саду, на пијаци.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ. ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

Шта је показало крунисање у Београду?

Дакле свршено је!

Крунисан је први српски краљ после Косова, а свршене су и свечаности, које су биле с тим у свези.

Безбројан народ, не само из Србије, него из свију словенских крајева искупио се да види и поздрави значајне тренутке по Србију. А већ Срба је било од свуда где год их има.

Рачунају, да је било најмање 30 хиљада Срба и Словена са стране. На сваком кораку сретао је познаник познаника, непознат непознатога, где су се поздрављали грлили и љубили, та сви су они уживали у радости и уживању Србије.

Још није забелила зора 8. септембра, а улице Београдске беху препуне. Многе сељаке и сељанке из Србије видели сте са торбама о рамену, где стоје по улицама у бледој светлости електричних фењера, стоје и не мичу се. Не траже ни стана већ како су стизали хитали су да уграбе места. Почеше да се отварају врата на појединим кућама а из сваких излазе читаве гомиле, за тим почеше да доносе дугачки железнички возови и лађе сваког часа стотине и хиљаде, учесника. У 6 сати ујутру једва је могао човек да се креће по широким Теразијама, којима ће проћи у 8 сати краљ са својом пратњом на крунисање...

Па какав је то свет!! Оне безбројне хиљаде стоје као непробојни бедем. Прозори кућа, кровови, све је начичкано главама. Направила се једна жива река; све се узбуркало, усталасало од одушевљења, а таласи тог одушевљења разлежу се урнебесном снагом, без сумње допиру и до самог неба.

Србија је оживела... А народ српски и словенски из свију крајева жели јој срећу, радује се њеној радости.

И та радост није празна. Краљ јаше на крунисање у цркву... Јаше на дивној арапској белој бедевији, а за њим јашу на алатима: у среди наследник црногорског престола Данило, између наследника српског престола Ђорђа и краљевића Александра. У колима, која вуку четири вранца, седи српска кнегиња Јелена и љуба црногорског наследника престола Милица у народном црногорском оделу...

Али то не види онај свет Он не види личности. Он види тамо удружену Србију и Црну Гору, види остварено оно, што је тако дуго узаман изгледао... И сад је лако разумети усклике, од којих се пролама небо..

Можда су ти усклици разбили облаке, јер у часу, кад у саборној цркви мође краљ Петар круну на главу, (скромну круну, која је скована од топа што су га Срби отели у борби за своје ослобођење), појављује се на небу сунце, и сунчани зраци облише и осветлише кроз прозоре цео чин крунисања...

У цркви схваћају то као знамење неба. И клече краљ — да се помоли Богу пред народом, који стоји... И осу се молитва из уста краљеви, да му Свемогући даде снаге, да му просветли ум, да може радити право и здраво, те да без страха може изаћи на страшном суду пред лице Господа.

По подне је по Београду ванредан сјај. Као да је оживело доба цара Душана. Појављује се лепо изведен ход. Појављује се српска војска и српски народ из оног времена. Појављују се јунаци из српског устанка, из ратова за ослобођење. Појављују се удружења из данашњег времена. Свет гледа цара Душана у господском оделу на коњу, гледа као да је жив..

Било је концерата и позоришних представа. Била је сликарска изложба, био је конгрес лекара и природњака, био омладински састанак, била седница ученог друштва... Било је свега, што је доказало, да је Србин напредовао у просвети и уметности...

9. септембра прегледао је краљ војску, близу Београда у логору на Бањици. До 8.000 војника: пешака, коњаника, топција поклонише му се по војнички... Непрегледне гомиле света биле су тамо. И гледале и опет уз краља његове наследнике и наследника црногорског престола Данила, и гледале један мали део српске војске, која по лепоти и држању изазива дивљење.

Французи викаху: „par excellance“ (ванредно, одлично). Један Старосрбијанац стар човек заплака се и рече: — „Има с киме, има с чиме!“

Србија је изашла пред народ свој, изашла и пред страни свет, показала своју културну снагу, своје одушевљење, показала уз себе Црну Гору.

Са Србијом ће се од данас више, много више рачунати но до сад.

Стање и рад земљорад. задруга у Србији у 1903. год.

У току 1903. год. радило је у Србији свега 359 земљорад. задруга. Од њих су послале податке о свом стању и раду у 1903. год. 295 задруга (1902. год. 253 задруге). По тим подацима у почетку 1903. год. било је 12.324 задругара, на крају 1903. г. свега 14.129 задругара и то:

мушкараца — задругара	14.090
женских — задругара . .	39.

По занимању било је међу њима:

	На крају 1903. г.
земљорадника	13.258
занатлија	270
учитеља	233
свештеника	149
лекара, профес. и др.	219

Однос између писмених и неписмених задругара био је:

	На крају 1903. г.
писмених	7.475
неписмених	6.654

Према радовима, којима су се земљорад. задруге бавиле у 1903. год., могу се разликовати у главном 8 различитих задружних облика, и то:

1, примање новаца на штедњу и давање позајмица задругарима;

2, заједничка набавка средстава за производњу;

3, заједничка набавка и употреба земљорадничких справа;

4, заједничка набавка средстава за потрошњу;

5, заједничко производјење или прерађивање задругарских производа;

6, заједничка продаја задругарских производа;

7, узајамно помагање у раду, болести и смрти, као и за случај непродице, града, поплаве и т. д.;

8, расправљање спорова међу задругарима (задружни суд или суд добрих људи.)

Укупно примање новаца у 1903. г. износило је 1,786.206·10 динара.*) (1902. год. 1,456.553·85 дин.)

Укупно издавање новаца у 1903. год. износило је 1,755 871·55 динара (1902. год. 1,450.857·80 динара.)

Укупан обрт износио је у 1903. г. 3.542.077·65 дин. (1902. године 2,907.411·65 дин.)

Остатак готовине на крају 1903. год. износио је 30,428·30 дин. (1902. год. 25.772·35 дин.)

Позајмице.

Издато је у 1903. год. 9.307 позајмица у суми 790.815·84 дин.

По употреби ове се позајмице деле овако:

На набаву земљорад. справа	541
„ „ семена	290
„ „ хране (људ и еточ)	1.709
„ „ обрађивање земље	372
„ подизање винограда и воћњака	334
„ „ и оправку зграда	539
„ куповину земљишта	264
„ одужење дугова	551
„ исплату пореза	589
„ лечење, сарану и др. потребе	375
Свега 1903. год.	9·307

*) Динар отприлике 92 потуре.

Руско-јапански рат.

Чему се радују козаци.

Кад је стигла вест, да су Јапанци пошли напред против Мукдена, стигла је и вест, како је жито и друга рана у целој околини Мукдена покошена и одвезена. То је козаке необично обрадовало, јер они једва чекају, да се са непријатељем нађу на равници и чистини, јер ту ће показати своје знање и умеће.

Крив им цео свет.

Јавили смо како се Јапанци срде на Енглезе, што су некоји енглески извештачи признали истину, да је борба код Љаојана не јапанска победа већ јапанска срамота. Из Токија поручују у Лондон, како многи у Јапану због тога почињу да сумњају у искреност енглеског пријатељства према Јапанцима. Сад опет потврђују вест, како се у Јапану срде и на Кинезе, што ови неће да нађу на лепак јапански, нашме да уђу и поседну Мандурију За Кинеза се већ одавна зна да је лукав али и промућуран, те није чудо што за љубав Јапану неће да загризе у киселу јабуку. Знају они добро снагу и моћ Русије и на чисто су с тим да ће Јапан извући краћи, те неће да подмећу своја леђа. Познају они и руску доброћудност и поштење, а уверили су се и сад најбоље како Јапанци „братски“ поступају са јадним Корејанцима. — Сироти Јапанци, криви су им и Енглези и Кинези, само сад треба да се расрде још и на своје пријатеље чивуте. Ал ови ће им својим лепим лажима, наравно не делом, остати без сумње верни, не из љубави према Јапанцима, већ из силне своје мрзости према Русима. Само, само која вајда отуд по Јапанце, који могу рећи: Сачувај ме Боже таког пријатеља. Поред њега куку и до века.

Види му се мријет му се неће.

За јадне Јапанце код Порт-Артура доиста се може приметити онај стих: „Види му се мријет му се неће, е јест нешто, што га напред креће.“ Само што га ту не креће одушевљење, већ сами јапански топови, који грувају за њиме, те му не дају натраг а гоне га напред. Јапанци увиђају да по што по то морају освојити Порт-Артур, па кад не иде глађу, а оно и опет мора ићи јуришем. Тако су у последње дане очајно јуришали, од читавих пуковнија, није остала ни четвртина, па ипак нису могли ништа да постигну и бачени су натраг. Порт-Артур је доиста постао велико јапанско гробље, управо једна огромна гробница без дна, која их непрестано хиљадама гута. И јадни Јапанци морају преко те гробнице.

Извештај Куропаткинов.

Генерал Куропаткин јавио је у уторак, како се до недеље није опазило никакво живље непријатељске кретање. Дошло је само код кланца Дањног до борбе са једним непријатељским оделењем, које је у два маха натраг бачено, те тако није пошло Јапанцима за руком да заобиђу руска оделења. Из свега се овога види да су енглеско-чивутске вести јако претеране, и да је још врло далеко од одлучније борбе.

*

Енглеско-чивутке вести већ су раструбиле, каво је Куроки са 100 хиљада војника прешао реку Хунхо, и тако ће главна јапанска сила у правцу Панјипу — Фушунчен, да пође право на Тијенлин, те тако да заобиђе ону руску војску, што стоји код Мукдена, те или да је пресече или примора да се повуче.

На нашој мапи са десне стране види се на десној страни место Панјипу и горе њега Фушунчен. Река Хунхо тече с леве стране Љаојана према Коутсиапу, Чантану, Таванкану, Мајиапу, Куноцу, Тајтуну, па савија десно ниже Фушунчена. Енглески извештаји не спомињу нигде где је Куроки прешао реку, а руски извештаји о том не доносе ни речи.

Ко буни Арнауте.

Мађарски листови доносе, да се изасланик бугарске владе Начевић саветовао ово дана са великим везиром и председником турског државног савета, како да се доведу у ред прилике у Мађедонији и Ст. Србији. Том приликом је изнео, како је добио пријаве, које тврде да аустријски агенти подстичу и буне Арнауте и да им они дају оружје. И призренски догађаји приписују се њихову ровењу.

Мађарске новине и кнежевић Данило.

Упада у очи да пештански листови врло похвално пишу о црногорском наследнику престола кнежевићу Данилу. Тако у својим најновијим бројевима јављају, како је кнежевић Данило приликом својег бављења у Пешти и околини, држао једну здравицу, којом је доказао, да познаје међународно право и одношаје боље него многи владар западне Европе.

Покопавају мртве без свештеника.

Пишу нам из Рогоља код Пакраца: „Равно десет недеља има од када је наш свештеник оболео, а нема изгледа да ће скоро оздравити, јер му је одузета рука и нога. Кроз то време парохије нитко не послужује. Никад немамо службе, а још горе, мртваци се покопавају без свештеника, а то је све зато, што је село у непосредној близини Пакраца. Свештеника возају дадиље у колицима, те је неспособан за сваку службу, али село увек очекивало, да ће нам наша конзисторија и владика одредити свештеника, који ће парохију послуживати; али се наше наде све изјаловише. Ово износимо на јавност нек се види какав немар код нас влада. Нитко се не треба чудити, ако код нас народ постане све огорченији, јер се од народа утјерује парохијал, а нитко није одређен да парохију послужује. Овим упозорујемо наше духовне власти, нарочито епископа, да чим прије одреди свештеника, који ће парохију послужавати. Толико за времена.

Кратке вести.

— Султан је телеграфским путем честитао талијанском краљу, рођење наследника престола.

— Ово дана је брзим возом допутовао у Београд кнез Божидар Карађорђевић, књижевник и уметник српски и рођак краља Петра. На уметничкој изложби, изложио је неке своје радове.

— У београдској „Барјак џамији“, била је приликом крунисања, молитва за краља Петра.

— Угарски министар просвете Берзевици поднеће у току ове јесени сабору свој законски предлог о помађаривању школа Данас се још не може рећи кад ће сабор расправљати тај предлог, јер то зависи од времена. Министар је учинио и неке промене. Дал на боље ил на горе, не знамо. Но да је учинио и промене на боље, била би слаба вајда, јер једна кљаста и саката ствар не може много вредити па ма је нешто мало и улепшали.

— Кнез бугарски, Фердинанд, послао је на крунисање свога адјутанта ђенерала Николајева и тајника кнежеве канцеларије као ванредне посланике.

— Пре две године био је у Срп. Итебеју мали немир. Сада су код Вел. Бечкеречког суда због тога осуђени кнез Пера Симон на две године тамнице. Стеван Боднав на годину и по. Емерих Деак на годину а осталих 28 оптуженика на 8 месеци тамнице. Има међу њима и Срба. Осуђени су због насиља против приватних особа. Оптуженици су апелирали.

— Приликом крунисања краљ је многе унапредио, многима дао одличија, а многе кривце помиловао.

Недајте се наводити на зло.

И ако је поопштрен закон против бездушних агената, који свакојаким средствима и лажима покушавају да наведу свет на исељавање у Америку, то их још увек има у Угарској у великом броју. Махом су то продане душе и Чивути, који служе другом за добре паре. Тако из Солнока јављају, да је тамошња полиција ухапсила некога Петера Фолка, који је радио за Бременског агента Мислера. Осудила га је на 30 дана затвора и 600 круна глобе. Он је био агент од заната и радио за добре паре. Још 1902. године осуђен је био због лажног наговарања на сеобу и бездушног делања на 30 дана затвора.

Из Стоног Београда јављају, како је полиција на тамошњој жељезничкој станици, задржала четир девојке из села Балинка, од 9—16 година При преслушању признале су, да их је агент бечке фирме за исељавање „Ред Штар“ задобио да се селе у Америку. Кад су их претражили, нашли су у њих 4 карте за лађу и 755 круна у готовом. Девојке су враћене у њихово родно место, а против бездушног агента покренута је потера.

Шта би било са овим несретним девојкама да су стигле у Америку, то је свакоме јасно. С тога нека сваки родитељ добро отвори очи и свако нека се чува тих бездушних трговаца са људском душом

Брзојави „Застави“.

Стигли 9. септембра.

Београд. (Од вашег нарочитог извештача.) После крунисања био дипломатски кор краљу Петру на честитање. Том приликом су руски, румунски и грчки посланици предали својеручна писма руског, румунског и грчког владара краљу. Бугарски кнез послао депутацију од 8 лица највиших официра.

Београд. (Од вашег нарочитог извештача.) Данас је на Бањици, у логору близу Београда, краљ прегледао војску. Било до 8.000 разнородне војске.

Непрегледан свет присуствовао. Било Босанаца, Старо-Србијанаца, Мађедонаца, који данас, кад на пространом пољу није тако велико гурање јако упадају у очи. Кретање и држање војске ванредно и изазвало дивљење страних посланика и новинара. Један Француз је гласно узвикнуо: „par excellance“ а један старац Старо-Србијанац рече сузним очима указујући на војску: „Има с киме, има с чиме“. Црногорски наследник престола Данило; са своја два нећака био поред краља предмет особите пажње. Свет се врло одушевљено и задовољно вратио са Бањице.

Руско јапански рат

Токијо. Руси су покушали да отму тврђавицу „Куропаткин“ но нису испели.

Петроград. Код кланце Дални двапута нападали Јапанци на Русе, али су крваво одбијени. Руси су заробили многе Јапанце и одузели им много оружје. Јапанци су код Порт-Артура пресекли водовод.

Мугден. Јапанци су код Талиен кланца напали Руси. Бој траје. Јапанци су дакеко од Мугдена 75 врсти.

Трговина.

Будимпешта, 9. септембра (брзојав). — Време. У изгледу је лепше време; на многим местима кише. — Цена житу непромењена.

НОВИ САД, 9. септембра 1904. —
Пшеница прва 20 к. — п. до — к — п.
Пшеница средња 19 к. 60 п. до 19 к 80 п.
Пшеница лака 19 к. 20 п. до 19 к. 40 п.
Наполица 18 к — п. до — к. — п.
Јечам 14 к. 40 п. до 15 к. — п.
Зоб 13 к. 60 п. до 13 к 80 п.
Кукуруз у зрну 14 к. 60 п. до 15 к. — п.
Маст 132 к. — п. до — к. — п.
Сланина 136 к. — п. до — к. — п.
Сланина паљена 136 к. — п. до — к — п.
Свињи угојени тешки 88 до 90 п.
Свињи средњи . . 84 до 86 п.
Свињи лаки . . . 76 до 82 п.
живе мере.
Теоци 68 п. до 72 пот. по киле
Јагњићи 14 кр. до 32 кр. по пару

У мојој модној и курентној роби трговини потребни су **2** односно **3** помоћника, који морају бити изврсни самостални продавци, а који владају српским, немачким и мађарским језиком. Наступити могу места одма. Они који рефлектирају на стално место, нека своје оферте са ознаком плате на мене упуте.

I. 920 1—3 **Маркус Бонди**
господска улица у Земуну.

ОГЛАС ДРАЖБЕ.

Манастир Привина Глава објављује овим, да ће путем дражбе издавати у закуп следећу манастирску земљу: 1.) ованица „Дивљакуша“ и „Дуга међа“ око 45 јутара заједно са крчмом и цигљаном, која се налази на истом земљишту, 2.) ованица „Пачаривавац“ нова искрчена шума) у површини од 52 јутра.

Закуп ће трајати три године.

Дражба ће се држати у недељу 12. (25.) септембра у манастирској крчми на друму између Беркасова и Сота у 2 ½ сахата после подне.

Дражбени увјети могу се сваки дан разгледати у канцеларији у манастиру.

Управа манастира
I. 931 2—2 **ПРИВИНА ГЛАВА.**

Број 209./1904.

ОБЈАВА.

Управни одбор за руковање ритским земљама јавља, да ће на јавној лицитацији, од дана лицитације од 1-ог септембра 1905. за готов новац под ситан усев издавати следеће земље:

1454 јутара оранице у чурушком риту I заливу;

419 јутра оранице у надањском риту I. заливу.

724 јутара оранице у госпођиначком риту I. заливу.

1070 јутара оранице у жабаљском риту I. заливу.

304 јутра оранице у жабаљском риту II. заливу.

796 јутара оранице у каћком риту VI.

593 јутара оранице горњо-ковиљском риту VI. закиву.

126 јутара оранице доњо-ковиљском риту VI. заливу.

Лицитација почеће на лицу места 28. септембра 1904. свагда у 3 сати пре подне, и то тако, да ће

У I. заливу у чурушком риту;

у заливу у жабаљском риту;

у I. VI. заливу у качком риту одпочети и непрекидно трајати. док се земља у дотичном заливу не прода.

После жабаљског рита, у I. заливу следује лицитација у жабаљском риту у II. заливу.

Местне власти умољавају се, да ову објаву за времена обнародују.

У Тителу, 8. септебра 1904.

Д. Турски с. р.
I. 916 3—3 председник.

МОДНО-МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
Браће Ђорђевића-Нанчића
у Белој Цркви (Hehértemplom.)
потребује једног **старијег** и једног **млађег помоћника,** који морају бити солидног владања, ваљани продавци, а да говоре српски, немачки, румунски и мађарски. Ступање у радњу одма или за 14 дана. I. 927 1—1

ПОТРЕБУЈЕМ
ШПЕЦЕРАЈСКОГ ПОМОЋНИКА
који је у већим радњама две струке серпирао, а поред српског говори још потпуно немачки и мађарски.
Ступање одма или за 14 дана.
I. 934 1—2 **Јован Поповић,**
Панчево „код 2 Арапина“.

СВРШЕНА
ЗАБАВИЉА,
тражи место у бољој кући код мале деце. Говори српски, немачки и мађарски. Упитати у администрацији „Заставе.“

6926/1904. tkv. szám.

Árverési hirdetmény.

A titeli kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatoság közhirré teszi, hogy dr. Szentiványi Ármin, mint, Czvejanovics Vláda engedményese végrehajtatónak. — Papics Jelena zsablyai lakos végrehajtást szenvedett ellen 108 korona tőke és járulékai irant folytatott végrehajtási ügyében az ujvidéki kir. törvényszék s a titeli kir. járásbiróság, mit telekkönyvi hatóság területén a zsablyai 332. számu betétben Papics György és neje Mihin Lyubica nevén felvett A. I. 1—2. sor 243. 244 hrszámu 183. összeirási számu ház 382 négyszögöl kert s négyszögöl udvar 280 korona becsáron nyilvános árverés utján el fog adatni.

Határnapul az 1904. évi szeptember hó 30. napjának délutáni 4. órája Zsablya község házához kitüzetik, oly hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a becsáron alól is el fog adatni.

Kikialtasi áru fenti becsár a melynek 10 %-át venni azandékozók készpénzben vagy az 1881. évi IX. t. cz. 42. §-ában jelsett árfolyaronal számitott és az 1881. évi 3323. szám J. u. delet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhen letenni, nagy az 1881 évi LX. t. cz. 170 §-a értelmében a pánatpénznak a biroságnál előleges elhelyezéséről szabályszerű elismervényt átszolgáltatván köteles.

Vevő köteles a vételárat 2 egyenlő részletben és pedig az elsőt 15 nap a másodikat 45 nap alatt az árverés jogerejé számitva és pedig az árverés napjától számitott 5 %-os kamatokkal a titeli m. kir. adóhivatalnál lefizetni. — A bánatpenz az utolsó részletbe fog beszámittatni.

További feltételek:

1.) Vevő köteles az ingatlan terhelő és az árverés napjátkövetőleg esedékes adókat és átruházási illetéket viselni. —

2.) Vevő az ingatlan birtokába az árverés jogerőre emelkedése után lép és annak haszna és terhei e naptól őt terhelik. —

3.) Vevőnek a vételi bizonyitvány csak akkor fog kiadatni, ha az árverés napjától számitot 15 nap alatt a végrehajtási törvény 187 §-ának megfelelő utóajánlat nem tétetik. —

4.) A tulajdonjog csak a vételár és komatainak teljes lefizetése után fog hivatalból vevő nevére bekebeleztetni. —

5.) Amennyiven vevő az árverési feltételek bármelyikének a kitüzött időben és módon eleget nem tesz, veszélyére és költségére a bánatpénz elvesztése mellet, bármelyik érdekelt kérelmére új árverés fog elrendeltetni. —

Az árverés elrendelése a fenti telekkönyvi betétben ieljegyeztetni rendeltetik. —

A kérvény költségei 18 horona 30 fillérben állapittatnak meg. —

Miről az érdelkeltek értesittetnek —

Kelt Titelen, 1904. évi junius hó 22. napján.

A kir. járásbiróság, mint telekkönyi hatóságnál —

J. Petrovics,
I. 933 1—1 kir. albiró.

Главни уредник Јаша Томић Одговорни уредник Костантин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.